

تحلیل نگرش کارآفرینانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی

محمدرضادودهکی^۱، امین دهقان قهفرخی^۲، احمد محمودی^۳

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

هدف پژوهش حاضر بررسی نگرش کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی است. تحقیق حاضر از نوع پیمایشی و به روش معادلات ساختاری انجام گرفت. جامعه مورد بررسی، شامل تمامی دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران در چهار گرایش مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، آسیب‌شناسی و حرکات اصلاحی و رفتار حرکتی، به تعداد ۴۹۸ نفر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ است. که از این تعداد، ۲۱۷ دانشجوی، بر اساس جدول تعیین حجم نمونه مورگان و کرجسی به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان کرونایچ و همکاران (۱۳۸۶) استفاده شد. از آمار توصیفی و اتسنباطی برای تحلیل یافته‌های پژوهش استفاده شد. برای این منظور نرم‌افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۶ و آموست نسخه ۲۴ بکار گرفته شد. نتایج نشان داد که در بُعد نیاز به موفقیت بین دانشجویان گرایش‌های مختلف تفاوت معناداری وجود دارد و در نگرش و بقیه ابعاد تفاوت معناداری مشاهده نشد. بین دانشجویان گرایش مدیریت ورزشی با دانشجویان گرایش فیزیولوژی ورزشی و بین دانشجویان گرایش مدیریت ورزشی با دانشجویان گرایش رفتار حرکتی در بُعد نیاز به موفقیت تفاوت معناداری مشاهده شد. همچنین میانگین نیاز به موفقیت دانشجویان گروه مدیریت ورزشی بیشتر از دانشجویان گرایش فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی است. یافته‌های پژوهش حاضر با بکارگیری و استفاده از کارآفرینی در بخش‌های مختلف از جمله شرکت‌های کوچک و متوسط، بخش آموزش، مالی و صنعت می‌تواند منجر به بهبود شرایط اقتصادی و افزایش رفاه ملی گردد.

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۱۱/۲۳

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۲/۱۹

کلیدواژگان:

تحمل ایهام،
چالش طلبی،
ریسک‌پذیری،
نگرش کارآفرینانه،
نیاز به موفقیت

نویسنده مسئول:

احمد محمودی

پست الکترونیکی:

ah.mahmoudi@ut.ac.ir

Attitude analysis of entrepreneurial attitude of sports science graduate students

Mohammadreza dodehaki ¹, Amin Dehghan Ghahfarokhi ²,
Ahmad Mahmoudi ³

1. Master of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

2. Assistant Professor of Sport Management Department, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences and Health, University of Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

The purpose of the present study was to investigate the entrepreneurial attitude of sports science students. This research was carried out by survey type and structural equation method. The studied community included all students of physical education and sports sciences of Tehran University in the four majors of sports management, sports physiology, pathology and corrective movements and movement behavior in the academic (498 students) year of 1400-1401. Using Morgan and Krejcie sample size determination table and random sampling method, were selected 217 students. In order to collect data, the personality characteristics questionnaire of Kurd naj et al. (2016) was used. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the research findings. For this purpose, SPSS version 26 and Amos version 24 software were used. The results showed that there was a significant difference in the dimension of need for success between students of different orientations, and no significant difference was observed in attitude and other dimensions. A significant difference was observed between sports management students and sports physiology students and between sports management students and motor behavior students in the dimension of need for success. Also, the average need for success of sports management students was higher than that of sports physiology and movement behavior students. The findings of the present research can lead to the improvement of economic conditions and increase of national welfare by applying and using entrepreneurship in different sectors including small and medium companies, education, finance and industry sectors.

Keyword: ambiguity tolerance, challenge seeking, entrepreneurial attitude, need for success, risk taking

مقدمه

کارآفرینی^۱ به عنوان کانون ثقل کار، تلاش و پیشرفت بشر در عرصه مدرنیته و محرک اصلی پیشرفت و رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال در بیشتر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به شمار می‌رود (والنسیا، آرانگو و سانچز، ۲۰۲۲). در سال‌های اخیر، اشتغال و کارآفرینی از جمله چالش برانگیزترین مباحث مطرح شده در بسیاری از جوامع است، به طوری که صاحب‌نظران در حوزه‌های مختلف، اشتغال و کارآفرینی را از ابعاد گوناگونی نظیر طریقه اشتغال جوانان و آداب و شیوه‌های کار، دلایل و انگیزه‌های بیکاری، مدل‌های مختلف شغل‌ها، اولویت‌های برگزیدن شغل و... مورد بحث و بررسی قرار داده‌اند (استویکا، رومان و روسو، ۲۰۲۰). کارآفرینی، مفهومی است که همواره همراه بشر بوده و به عنوان یک پدیده نوین نقش مؤثری را در توسعه و پیشرفت اقتصادی کشورها یافته است، به طوری که در اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازار امروزه دارای نقش کلیدی است، از این رو تضمین حیات و بقاء کشورها نیازمند نوآوری، ابداع و خلق محصولات و خدمات جدید می‌باشد. از این رو اغلب کشورهای در حال توسعه جهان، برنامه‌های هدفمندی جهت آموزش افراد علاقمند به کارآفرینی به کار می‌گیرند تا بتوانند در مسیر رشد و پویایی هرچه بیشتر کشور خود حرکت کنند (یزدی، آقاجانی و سلجوقی، ۱۳۹۹).

کارآفرین فردی صاحب فکر، ایده و مبتکر است که همراه با خلاقیت، هوش، اندیشه، وسعت دید و ریسک‌پذیری فرصت‌های طلائی می‌آفریند. او قادر است که با نوآوری‌ها تحول ایجاد کند و یک مجموعه زیان‌ده را به سوددهی برساند (نیکویی و همکاران، ۱۴۰۰، ۷۷-۸۸). اندیشه و نگرش فرد کارآفرین، نوع رفتار او را در ایجاد و اداره یک کسب و کار شکل می‌دهد. نگرش^۲، در واقع به عنوان آمادگی فرد برای اقدام به رفتار تعریف می‌شود که هرچه سطح آن بالاتر باشد، میزان رخداد رفتار را از جانب فرد افزایش می‌دهد. قدرت این نگرش‌ها و میزان اثرگذاری آن بر رفتار در افراد مختلف یکسان نیست؛ چراکه کیفیت و ابعاد شکل‌گیری نگرش در افراد با یکدیگر متفاوت است. تنها کسانی قادر به بروز نگرش، یعنی انجام عمل هستند که نگرش مورد بحث آنها به قدر کفایت قوی و همه جانبه باشد (یوسف، علی، احمد، عثمان و سامره، ۲۰۲۱). نگرش کارآفرینانه به رفتار و تفکر مداوم در راستای ایجاد و راه‌اندازی یک کسب و کار اشاره دارد و شامل مجموعه‌ای از رفتارها و باورهایی است که به فرد کمک می‌کند تا فرصت‌ها را شناسایی کند، ریسک کند و در تعقیب اهداف خود استقامت نشان دهد. این نگرش شامل ارزش‌گذاری مثبت فعالیت‌های کارآفرینانه، رویکرد فعالانه برای استفاده از فرصت‌ها، و تمایل به رویارویی با چالش‌ها و شکست‌ها به عنوان بخشی از فرآیند ساخت یک کسب و کار موفق است (سانگ، ۲۰۲۲). افراد با نگرش کارآفرینی اغلب ویژگی‌هایی مانند بلندمندی، خلاقیت، ریسک‌پذیری، خودکارآمدی و مهارت‌های بین فردی قوی را از خود نشان می‌دهند. این ویژگی‌ها به توسعه

1 Entrepreneurship

2 Valencia-Arias et al

3 Stoica, Roman & Rusu

4 Attitude

5 Yousaf, Ali, Ahmed, Usman & Sameer

6 Song

یک ذهنیت کارآفرینی کمک می‌کنند و افراد را قادر می‌سازد فرصت‌ها را بشناسند، بر روی آن‌ها سرمایه‌گذاری کنند، بر موانع غلبه کنند و با نوآوری به موفقیت برسند. (خسروی پور و سرخی، ۱۴۰۱).

ترویج نگرش کارآفرینانه برای اقتصاد سالم و حفظ رونق اقتصادی از طریق ایجاد شغل ضروری است. صاحب‌نظران در سرتاسر دنیا، کارآفرینی و نگرش‌های خلاقانه را عامل به وجود آوردن اشتغال پایدار می‌دانند؛ کورک^۱ و راشل^۲ معتقدند کارآفرینی مهم‌ترین عامل به وجود آورنده شغل در جامعه است (عبدزاده و همکاران، ۱۴۰۱). امروزه، کارآفرینی در بسیاری از کشورها به عنوان عامل اصلی رشد و کلیدی برای مقابله با چالش‌های جاری اقتصادی شناخته شده است و ملت‌ها دارا بودن روح کارآفرینی را عاملی برای مزیت رقابتی نسبت به سایرین تعریف می‌کنند. (سولوک، کامرلندر و داروین، ۲۰۲۱)

کارآفرینی می‌تواند در حوزه‌ها و زمینه‌های مختلفی تأثیرات مثبتی به همراه داشته باشد. ورزش به عنوان یک فعالیت عمومی و عامه‌پسند می‌تواند یکی از کانون‌های کارآفرینی مؤثر در توسعه کشور و اشتغال زایی در نظر گرفته شود. بر اساس گزارش کارگروه کارآفرینی و اشتغال وزارت ورزش و جوانان کشور، از سال ۱۳۹۲ به طور متوسط سالانه ۱۰ هزار نفر فارغ‌التحصیل دانشگاهی متقاضی ورود به بازار کار ورزش کشور هستند که درصد بالایی از این آمار در کار و حرفه‌هایی غیر از ورزش مشغول به کار هستند (محمودی یکتا و همکاران، ۱۴۰۱). کارآفرینان در حوزه ورزش می‌توانند فرصت‌ها و موقعیت‌های موجود را کشف کرده و با ایده‌های نوآورانه باعث تبدیل حوزه ورزش به یک فرصت کارآفرینی و در نتیجه توسعه اقتصادی-اجتماعی کشور، رشد صنعت ورزش، افزایش سطح کیفیت محصولات تولیدی در این حوزه و همچنین اشتغال زایی گردد. (احمدی و زارعی، ۱۴۰۰). کارآفرینی ورزشی شامل شناسایی، ایجاد و پیگیری فرصت‌های جدید در صنعت ورزش است. رویکردهای مختلف مرتبط با کارآفرینی ورزشی شامل استفاده از ورزش به عنوان وسیله‌ای برای آموزش کارآفرینی، بکارگیری استراتژی‌های کارآفرینی برای شمول اجتماعی و تغییر و ادغام نوآوری و کارآفرینی برای ارتقای عملکرد سازمان‌های ورزشی است (کاردلا، هراناندز و سانچز گارسیا، ۲۰۲۱).

از جمله فرصت‌های کارآفرینی در ورزش می‌توان به تأسیس باشگاه‌های ورزشی در بخش خصوصی، وجود جاذبه‌های گردشگری، پذیرش میزبانی رویدادهای بین‌المللی ورزشی و پتانسیل میزبانی جامعه، وجود ظرفیت‌های لازم برای پذیرش مشاغل نو در جامعه، توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و تجارت الکترونیک در ورزش نسبت به دو دهه گذشته، تغییر سریع در صنعت و فناوری ورزشی، تبلیغات ورزشی و استفاده از نام ورزشکاران معروف برای تبلیغ، وجود ترکیب جمعیتی جوان مستعد در کشور، روند خصوصی‌سازی در ورزش کشور، طراحی نرم‌افزارهای کاربردی ورزشی مانند استعدادیابی، آمادگی جسمانی و... پوشش رسانه‌ای و ماهواره‌ای رویدادهای ورزشی داخلی و برون‌مرزی، افزایش سطح علمی و فناوری ورزش در کشور، وجود نیروهای تحصیل‌کرده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، برگزاری دوره‌های مربیگری، داوری و تربیت مربیان

1 Korc

2 Rachel

3 Soluk, Kammerlander & Darwin

4 Cardella, Hernandez & Sanchez-Garcia

ورزش‌های حرفه‌ای و قهرمانی، مقبولیت کارآفرینی، کار و تلاش به‌عنوان ارزش در جامعه، اشاره نمود (عاشوری و همکاران، ۱۴۰۰).

ورزش می‌تواند جوانان را به سمت آموزش کارآفرینی جذب کند و شایستگی‌های مرتبط با کارآفرینی را توسعه دهد. رویکردهای کارآفرینانه در ورزش می‌تواند افت اقتصادی را کاهش دهد، ارزش اجتماعی ایجاد کند و باعث تغییر در سازمان‌های ورزشی شود. نوآوری و کارآفرینی نقش مهمی در بهبود عملکرد سازمان‌های ورزشی و به حداکثر رساندن پتانسیل آنها دارد. این رویکردها ماهیت در حال تحول کارآفرینی ورزشی را به‌عنوان حوزه‌ای که عناصر نوآوری، ریسک‌پذیری و استراتژی‌های فعال را ترکیب می‌کند تا رشد و توسعه در صنعت ورزش را هدایت کند، برجسته می‌کند (لارا بوکانگرا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲).

پژوهش‌های خارجی مختلفی در زمینه بررسی نگرش کارآفرینانه در حوزه‌های مختلف به خصوص ورزش انجام گرفته است. ناز، حافظ و لودهی^۲ (۲۰۲۳) در مطالعه خود با عنوان "بررسی قصد کارآفرینی، انتظارات موفقیت و خودکارآمدی در بین دانشجویان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در پاکستان" نشان دادند که دانشجویان موفق‌تر احتمال بیشتری دارد که مقاصد و اهداف کارآفرینی قوی‌تری داشته باشند. علاوه بر این، این مطالعه ارتباط معنی‌داری را بین هدف کارآفرینی و خودکارآمدی نشان داد که با نظریه شناختی اجتماعی بندورا در سال ۱۹۸۶ مطابقت دارد. یعنی افرادی که از سطح بالایی از خودکارآمدی برخوردارند، تمایل بیشتری برای تقویت اهداف خود جهت راه‌اندازی کسب‌وکار خود دارند. این نتایج پیامدهای قابل توجهی برای آموزش کارآفرینی در پاکستان دارد، تا اساتید و مربیان برای افزایش خودکارآمدی و گرایش دانشجویان به منظور راه‌اندازی کارآفرینی تلاش نمایند. دویی^۳ (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای با عنوان تأثیر ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی بر نگرش و قصد کارآفرینی در بین دانشجویان مهندسی پرداخت. یافته‌ها وی نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی مانند ریسک‌پذیری، منبع کنترل، تحمل ابهام و خودکفایی پیش‌بینی‌کننده مهم نگرش کارآفرینی و قصد کارآفرینی دانشجویان می‌باشد؛ بنابراین، ویژگی‌های کارآفرینی، مانند رویارویی با استرس و مقاومت در برابر فرهنگ، استقلال برای اقدامات، منبع کنترل، ابتکار عمل بالاتر برای ریسک، برنامه‌ریزی و سازماندهی کارهای خود و ایجاد سطح بالایی از شبکه‌سازی، برای افزایش مؤلفه‌های نگرش، مانند نیاز زیاد به موفقیت، ترویج نیاز بیشتر به نوآوری، ایجاد فرصت‌های تجاری خود و ایجاد سطح بالایی از عزت‌نفس در میان دانشجویان مهندسی دوره کارشناسی، ارزشمند هستند. سومرو، مemon و شاه^۴ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان نگرش دانشجویان تایلندی نسبت به کارآفرینی با رویکرد کارآفرینانه نشان دادند که عوامل نیاز به موفقیت، کانون کنترل و نوآوری تأثیر مثبت و قابل توجهی بر نگرش کارآفرینی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تایلند دارد. اگرچه در این بین تأثیر قابل توجهی در عامل عزت‌نفس یافت نشد. جوهانیس^۴ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به انگیزه دانشجویان در یادگیری کارآفرینی ورزشی: مطالعه موردی در دانشگاه اندونزی پرداختند که نشان داد انگیزه برای کارآفرینی در زمینه ورزش توسط دانشجویان دانشکده تربیت بدنی در رده متوسط

1 Lara-Bocanegra

2 Naz, Hafeez & Lodhi

3 Soomro, Memon & Shah

4 Juhanis

با میانگین امتیاز ۱۱۸/۴۰ قرار دارد. تازه و کارپول ۱ (۲۰۲۰) در بررسی سطح کارآفرینی و درک اشتغال دانشجویان کارشناسی ارشد علوم ورزشی به تعیین میزان اشتغال شرکت کنندگان و مقیاس کارآفرینی برای کاندیداهای معلم پرداختند. نتایج نشان داد، در ابعاد و زیر مقیاس های اشتغال و کارآفرینی برای داوطلبان معلم تفاوت معناداری وجود دارد. مطالعه انجام گرفته توسط انور و سلیم (۲۰۱۹) در خصوص ویژگی های کارآفرینی (ریسک پذیری ۲، خلاقیت ۳، منبع کنترل ۴، نیاز به موفقیت ۵، خودکارآمدی عمومی ۶ و تحمل ابهام ۷) و مقایسه سطوح ویژگی های شخصیتی در افراد کارآفرین و غیر کارآفرین نشان داد که سطوح تمام ویژگی های شخصیتی در افراد کارآفرین در مقایسه با افراد غیر کارآفرین به جز در مقیاس خودکارآمدی عمومی بالاتر است و این گروه از افراد تمایل زیادی به ریسک پذیری، خلاقیت، منبع کنترل، نیاز به موفقیت و تحمل ابهام دارند. امینی روشن و همکاران (۱۴۰۱) در مطالعه ای با عنوان ارائه مدل ویژگی شخصیتی و انگیزه کارآفرینی بر قصد راه اندازی کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی (نقش میانجی آگاهی از کارآفرینی)، نشان دادند که بین ویژگی های شخصیتی و راه اندازی کسب و کار ارتباط معناداری وجود دارد. جوانمرد و فرزام (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان ارزیابی نقش خصوصیات شخصیتی در روحیه کارآفرینی دانشجویان رشته تحصیلی علوم ورزشی به این نتیجه رسیدند که میان مهارت کارآفرینی با همه خصوصیات روانشناختی (خطرپذیری، مرکز کنترل داخلی، پیروزی طلبی ۸، سلامت ذهنی ۹، ابهام پذیری، خیال پردازی ۱۰، چالش طلبی ۱۱، عمل گرایی ۱۲) دانشجویان تحصیلات تکمیلی، رابطه معناداری دیده می شود و اثرگذاری این خصوصیات را بر مهارت کارآفرینی پیش گویی می کند. مند علیزاده و خسروی نژاد (۱۴۰۰) نیز در تحقیقی که با هدف اثربخشی ارائه واحد درسی کارآفرینی بر ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه و قصد کارآفرینانه دانشجویان انجام دادند به این نتیجه رسیدند که باین ویژگی های شخصیتی کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی قبل و بعد از ارائه واحد درسی کارآفرینی تفاوت معناداری وجود نداشت.

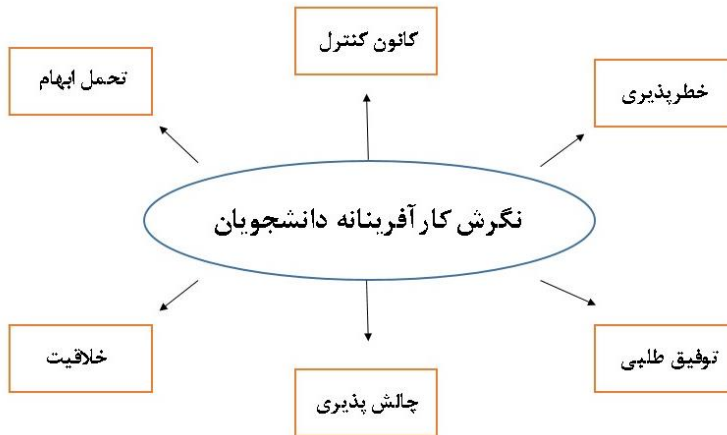
رحیمی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود نشان دادند که ملزومات و محرک ها به عنوان عامل مهم و مؤثر در توسعه فعالیت های کارآفرینانه دانشکده های علوم ورزشی و دستیابی به پیامدهای حاصل از آن شناخته می شوند. به عبارت دیگر، حرکت دانشکده های علوم ورزشی در مسیر کارآفرینی و تبدیل آنها به دانشگاه های نسل های سوم و چهارم، نیازمند استقرار و پیاده سازی ملزومات و محرک ها در بنیان دانشکده هاست. مؤلفه ملزومات و محرک ها که دربرگیرنده محورهای ویژه ای در ساختار و شاکله سخت افزاری دانشکده های علوم

-
- 1 Taze & Karayol
 - 2 Risk taking
 - 3 Creativity
 - 4 Locus of Control
 - 5 Need for success
 - 6 General self-efficacy
 - 7 Tolerance of ambiguity
 - 8 Desire to win
 - 9 Mental health
 - 10 Imagination
 - 11 Challenging
 - 12 Pragmatism

ورزشی است، نقش ارزنده‌ای در بروز پیامدهای حاصل از کارآفرینی دانشگاهی ایفا می‌کنند. حسینی (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان مقایسه جنسیتی مدیران باشگاه‌های ورزشی خصوصی شهر تهران از نظر ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی نشان داد در مجموع، میان بیشتر ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه مدیران زن و مرد باشگاه‌های ورزشی تفاوت معناداری وجود ندارد، ولی داده‌های اختصاصی مربوط به هر ویژگی، نشان داد که مهارت‌های خلاقیت، ریسک‌پذیری، کنترل درونی و پیشگامی مدیران مرد از مدیران زن بالاتر است در حالی که مهارت استقلال و توفیق‌طلبی مدیران زن بالاتر از مدیران مرد است. در مطالعات انجام‌گرفته اهمیت ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی و نگرش کارآفرینانه و تقویت آن در دانشجویان برای بالابردن قصد و نیت کارآفرینی که منتج به اشتغال و راه‌اندازی کسب‌وکار و کاهش بیکاری انجام‌گرفته شده است و اهمیت آن بر کسی پوشیده نیست. به‌طورکلی در تمامی این تحقیقات در ابتدا سعی شده است اهمیت مفهوم کارآفرینی و تقویت ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینی نگرش کارآفرینانه بیان شود و سپس با در نظر گرفتن متغیرها و ابعاد مؤثر در این مفهوم به اندازه‌گیری آن در جوامع مختلف بپردازند و در انتها راهکارهایی برای تقویت آن ارائه دهند.

افزایش بی‌رویه جمعیت در قرن ۲۰ و ۲۱ و عدم ساماندهی مناسب آنها موج فزاینده بیکاری را در سرتاسر جهان از جمله کشور ما به همراه داشت و تقریباً در اکثر جوامع، بیکاری به عنوان یکی از اصلی‌ترین بحران‌ها نمود پیدا کرد. روشهای مختلفی برای مقابله با بیکاری و مدیریت این بحران صورت گرفته است و تمامی این روش‌ها در یک موضوع و آن هم توسعه کارآفرینی به عنوان موتور رشد و توسعه اتفاق نظر داشتند (اولری، ۲۰۲۲). با توجه به اینکه بیکاری فارغ‌التحصیلان یکی از مشکلات قدیمی و حال حاضر کشورهای مختلف به خصوص جامعه‌هایی است که در حال توسعه هستند و یا هنوز توسعه پیدا نکردند، به همین دلیل و برای حل این مسئله، کارآفرینی و ایجاد نگرش کارآفرینانه در دانشجویان نقش مهم و تعیین‌کننده‌ای خواهد داشت (صالحی، ۱۴۰۰). از طرفی کارآفرینی ورزشی با توجه به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و نهادی‌اش در پیشرفت با ثبات کشورها ارزش بسیار زیادی دارد، زیرا که کارآفرینی ورزشی با داشتن نقش تأثیرگذار در گسترش و ترقی کسب‌وکار، گسترش اشتغال و رفاه و گسترش سلامت روحی و جسمی قادر است در گسترش و پیشرفت کشور تأثیر فراوان و متمایزی داشته باشد (جوانمرد و فرزنان، ۱۴۰۰). با توجه به اهمیت و ضرورت نقش کارآفرینی در توسعه و پیشرفت جوامع و همین‌طور پتانسیل بالای ورزش برای خلاقیت و نوآوری در این حوزه، کارآفرینی ورزشی می‌تواند دانشجویان و فارغ‌التحصیلان را از بحران بیکاری و یا سوق دادن آنها به سازمان‌های دولتی نجات دهد. آمار قابل توجه بیکاران به ویژه فارغ‌التحصیلان رشته تربیت بدنی بیکار در ایران و مشکلات عدیده اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی که این پدیده می‌تواند برای جامعه و کشور ایجاد کند. دانشگاه‌ها می‌توانند با آموزش‌های کارآفرینی کارآمد، نگرش کارآفرینانه را در دانشجویان ایجاد کنند و از مشکلات بیکاری جلوگیری کنند. با توجه به اینکه صنعت ورزش در کشور ما رو به رشد و گسترش است و سهم مشارکت کسب‌وکارهای ورزشی در بخش صنایع و خدمات جهت توسعه پایدار قابل توجه است، اما فارغ‌التحصیلان رشته علوم ورزشی با وجود پتانسیل بالایی که در صنعت ورزش کشور وجود دارد، آن‌طور که باید از این مزایا استفاده نمی‌کنند و به دنبال شغل‌های دولتی و یا غیر مرتبط با رشته تحصیلی خود می‌روند. این عدم تمایل ممکن است ریشه

در نوع نگرش آنها نسبت به این موضوع داشته باشد که انگیزه کارآفرینی را در آنها به وجود نمی‌آورد. از این رو در مطالعه حاضر به بررسی نگرش کارآفرینانه و مولفه‌های آن در دانشجویان علوم ورزشی پرداخته شد تا به این سوال پاسخ داده شود که آیا بین نگرش‌های کارآفرینانه و ابعاد آن (ریسک‌پذیری متعادل، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، سلاست فکری، عمل‌گرایی، تحمل ابهام، رؤیابرداری، چالش‌طلبی) در بین دانشجویان گرایش‌های مختلف تربیت‌بدنی و علوم ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد یا نه. مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ نمایش داده شده است.

شکل ۱. دل ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه ایرانی (کردنائیچ ۱ و همکاران، ۲۰۰۷)

روش‌شناسی

هدف از انجام تحقیق حاضر بررسی نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی و ارائه مدل بود. پژوهش حاضر با توجه به نوع مطالعه از دسته تحقیقات کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها در زمره پژوهش‌های پیمایشی قرار دارد که به صورت میدانی به اجرا درآمد. جامعه تحقیق حاضر شامل تمامی دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران در چهار گرایش مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، آسیب‌شناسی و حرکات اصلاحی و رفتار حرکتی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. بر اساس آمار و اطلاعات به‌دست‌آمده تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی تربیت‌بدنی فعال دانشگاه تهران ۴۹۸ نفر بود. بر اساس جدول مورگان و کرجسای با توجه به تعداد دانشجویان تربیت‌بدنی تحصیلات تکمیلی ۲۱۷ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده بود. پرسشنامه‌ها به دو صورت حضوری از طریق مراجعه به دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تهران و الکترونیکی از طریق گروه‌ها و کانال‌های در شبکه‌های مجازی در اختیار دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران به مدت سه هفته در فواصل زمانی مختلف قرار گرفت. بعد از گذشت سه هفته از زمان توزیع پرسشنامه ۲۴۰ نفر به پرسشنامه تحقیق پاسخ داده بودند

که در نهایت با جمع‌آوری و گرفتن خروجی پاسخ‌دهندگان و حذف موارد ناقص داده‌های تعداد ۲۳۴ پرسشنامه در نرم‌افزار اس.پس.اس.اس با توجه به نحوه امتیازگذاری پرسشنامه‌ها وارد شدند. داده‌های به‌دست‌آمده از تعداد ۲۳۴ پرسشنامه جمع‌آوری شده به‌منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در این تحقیق با توجه به اهداف موردنظر محقق و نوع تحقیق از پرسشنامه نگرش کارآفرینانه کرونایچ و همکاران (۱۳۸۶) جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۹۵ گویه با مقیاس ۴ ارزشی لیکرت است که برای همه سؤالات به جز سؤالات ۷۲ تا ۸۲ نحوه نمره‌دهی به صورت (کاملاً موافقم=۴، نسبتاً موافقم=۳، نسبتاً مخالفم=۲، کاملاً مخالفم=۱) است؛ برای سؤالات ۷۲ تا ۸۲ برعکس حالت فوق نمره‌دهی می‌شود. ۹۵ گویه پرسشنامه در ۸ بُعد (ریسک‌پذیری متعادل، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، سلاست فکری، عمل‌گرایی، تحمل ابهام، رویاپردازی، چالش طلبی) قرار دارند. روایی و پایایی پرسشنامه توسط کرونایچ و همکاران (۱۳۸۶) تأیید شده است و مقدار آلفای کرونایچ توسط ایشان برای مولفه ریسک‌پذیری متعادل ۰/۸۹، کانون کنترل ۰/۹۰، نیاز به موفقیت ۰/۹۰، سلاست فکری ۰/۸۷، عمل‌گرایی ۰/۸۰، تحمل ابهام ۰/۸۵، رویاپردازی ۰/۸۱، چالش طلبی ۰/۸۴ گزارش شده است. در تحقیق حاضر نیز پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونایچ به‌صورت کلی ۰/۹۵ به‌دست آمد که بالای ۰/۷ بود و نشان از پایایی قابل‌قبول این پرسشنامه است. در این تحقیق به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. برای سازمان دادن، خلاصه کردن طبقه‌بندی نمرات خام و توصیف اندازه‌های نمونه از آمار توصیفی همانند تنظیم جدول توزیع فراوانی، درصدها، محاسبه شاخص‌های پراکندگی نظیر میانگین، انحراف معیار و رسم نمودارها استفاده شد. به‌منظور برآورد پارامترها و پیش‌بینی آن از آمار استنباطی استفاده گردید. پیش از آزمون فرضیه‌های تحقیق از مقادیر کجی و کشیدگی (به‌منظور بررسی نرمال بودن طبیعی بودن) توزیع داده‌های آماری و به‌منظور استفاده از آزمون‌های پارامتریک و ناپارامتریک استفاده شد که با توجه به نتایج این آزمون و نیز هدف این تحقیق، از روش‌های آماری تی تک نمونه‌ای ۱ و تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) ۲ به‌منظور تعیین وضعیت متغیرها و بررسی تفاوت متغیرها در گروه‌های مختلف و جهت ارائه مدل نگرش کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بندی از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم استفاده شد. تمامی تجزیه و تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس ۳ نسخه ۲۶ و آموس ۴ نسخه ۲۴ انجام گرفت.

یافته‌ها

بر اساس بررسی جمعیت شناختی و توصیفی پرسشنامه این نتایج حاصل شد:

-
- 1 One Sample T- Test
 - 2 One Way Analysis of variance (ANOVA)
 - 3 SPSS
 - 4 AMOS

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌ها

مولفه	زیر مولفه	تعداد فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۳۳	۵۶/۸
	زن	۱۰۱	۴۳/۲
تحصیلات	کارشناسی ارشد	۲۰۴	۸۷/۲
	دکتری	۳۰	۱۲/۸
وضعیت تاهل	مجرد	۱۶۳	۶۹/۷
	متاهل	۷۱	۳۰/۳
سابقه شغل	ندارم	۳۸	۱۶/۲
	کمتر از ۲ سال	۶۹	۲۹/۵
	بیشتر از ۲ سال	۱۲۷	۵۴/۳
مالکیت کسب و کار	بله	۱۱۳	۴۸/۳
	خیر	۱۲۱	۵۱/۷
گرایش تحصیلی	مدیریت ورزشی	۸۷	۳۷/۲
	فیزیولوژی ورزشی	۵۰	۲۱/۴
	آسیب شناسی و حرکات اصلاحی	۵۳	۲۲/۶
	رفتار حرکتی	۴۴	۱۸/۸

در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی کجی و کشیدگی، میانگین و میانه متغیرهای و ابعاد نگرش کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی گزارش شده است. از مقادیر کجی و کشیدگی به منظور بررسی نوع توزیع داده‌ها (نرمال بودن یا غیرنرمال بودن داده‌ها) استفاده شده است. با توجه به مقادیر کجی (بین ۱ و -۱) و مقادیر کشیدگی (بین ۳ و -۳) در متغیرهای تحقیق، توزیع داده‌ها نرمال بود. علاوه بر نتایج مربوط به مقادیر کجی و کشیدگی، با توجه به اینکه در پژوهش حاضر تعداد آزمونی‌ها بیشتر از ۴۰ نفر است (۲۳۴ نفر)، احتیاجی به آزمون‌های نرمالیتی نظیر شاپیرو - ویلک یا کولموگروف - اسمیرنوف نبود و با توجه به قضیه حد مرکزی از وضعیت نرمالی برخوردار بود.

جدول ۰۲. بررسی نوع توزیع داده‌ها (نرمال و غیرنرمال بودن داده‌ها)

متغیرهای تحقیق	میانگین	میانه	انحراف استاندارد	کجی	خطای استاندارد چولگی	کشیدگی	خطای استاندارد کشیدگی
ریسک‌پذیری متعادل	۲/۷۸۴	۲/۷۷۸	۰/۴۸۶	-۰/۳۲۹	۰/۱۵۹	-۰/۰۹۹	۰/۳۱۷
کانون کنترل	۳/۲۱۸	۳/۲۱۸	۰/۴۵۹	-۰/۳۶۳	۰/۱۵۹	-۰/۵۳۷	۰/۳۱۷
نیاز به موفقیت	۳/۱۵۴	۳/۱۳۳	۰/۴۹۵	-۰/۳۱۵	۰/۱۵۹	-۰/۲۵۳	۰/۳۱۷
سلاست فکری	۲/۸۵۳	۲/۸۴۶	۰/۴۹۲	۰/۲۱۴	۰/۱۵۹	-۰/۴۵۸	۰/۳۱۷
عمل‌گرایی	۳/۴۹۹	۳/۵۰۰	۰/۴۰۹	-۰/۷۳۷	۰/۱۵۹	-۰/۱۹۳	۰/۳۱۷
تحمل ابهام	۲/۲۱۷	۲/۲۲۷	۰/۵۴۲	۰/۰۰۲	۰/۱۵۹	-۰/۱۲۹	۰/۳۱۷
رؤیابدازی	۳/۰۰۷	۳/۰۰۰	۰/۵۴۱	-۰/۳۰۵	۰/۱۵۹	-۰/۰۷۳	۰/۳۱۷
چالش طلبی	۳/۰۲۷	۳/۰۰۰	۰/۵۹۶	-۰/۱۲۰	۰/۱۵۹	-۰/۷۸۱	۰/۳۱۷
گرایش کارآفرینانه	۲/۹۵۶	۲/۹۴۷	۰/۳۳۹	-۰/۰۰۳	۰/۱۵۹	-۰/۵۹۰	۰/۳۱۷

در ادامه به بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش با استفاده از نرم افزار آموِس و بهره جستن از معادلات ساختاری پرداخته شد. برای تأیید پرسشنامه از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و دوم استفاده شد. تأیید یا رد معناداری بارهای عاملی با توجه به اعداد معناداری مقدار (t-Value) صورت می‌گیرد. در صورتی رابطه تأیید می‌شود (در سطح خطای ۰/۰۵) که مقدار t بزرگ‌تر از (۱/۹۶) یا کوچک‌تر از (-۱/۹۶) باشد که به ترتیب رابطه معنادار مثبت و معنادار منفی خواهد بود. پاول کلاین معتقد است شاخص‌هایی که بار عاملی آن‌ها کمتر از ۰/۳ و یا آماره آن‌ها کوچک‌تر از قدر مطلق ۱/۹۶ باشد نشان‌دهنده ضعیف بودن آن شاخص بوده و از مدل اندازه‌گیری حذف می‌شوند. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی تک نمونه‌ای در جدول ۳ بین میانگین مشاهده شده و میانگین مبنا نگرش کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ تفاوت معناداری وجود داشت. مقدار بالای میانگین متغیرهای نگرش کارآفرینانه نسبت به میانگین مبنا، نشان دهنده وضعیت مناسب نگرش کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی بود.

جدول ۳. آزمون تی تک نمونه متغیرهای نگرش کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی

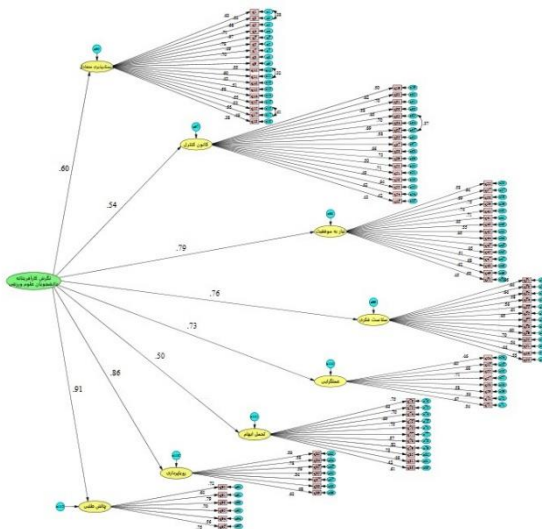
آماره						
متغیر	میانگین	میانگین متوسط	درجه آزادی	مقدار t	تفاوت میانگین	سطح معناداری
نگرش کارآفرینانه	۲/۹۵۶	۲/۵	۲۳۳	۲۰/۵۶۴	۰/۴۵۶	۰/۰۰۱
ریسک‌پذیری متعادل	۲/۷۸۴	۲/۵	۲۳۳	۸/۹۱۹	۰/۲۸۳	۰/۰۰۱
کانون کنترل	۳/۲۱۸	۲/۵	۲۳۳	۲۲/۹۲۶	۰/۷۱۸	۰/۰۰۱
نیاز به موفقیت	۳/۱۵۴	۲/۵	۲۳۳	۲۰/۲۲۱	۰/۶۵۴	۰/۰۰۱
سلاست فکری	۲/۸۵۳	۲/۵	۲۳۳	۱۰/۹۹۵	۰/۳۵۳	۰/۰۰۱
عمل‌گرایی	۳/۴۹۹	۲/۵	۲۳۳	۳۷/۳۳۵	۰/۹۹۹	۰/۰۰۱
رؤیابرداری	۳/۰۰۷	۲/۵	۲۳۳	۱۰/۳۵۴	۰/۵۰۷	۰/۰۰۱
* تحمل ابهام	۲/۲۱۷	۲/۵	۲۳۳	-۷/۹۹۷	-۰/۲۸۳	۰/۰۰۱
چالش طلبی	۳/۰۲۷	۲/۵	۲۳۳	۱۳/۵۳۲	۰/۵۲۷	۰/۰۰۱

* در پرسشنامه مورد استفاده، نمرات گویه‌های تحمل ابهام به صورت معکوس نمره‌گذاری شده و نمره پایین‌تر نشان‌دهنده تحمل ابهام بیشتر می‌باشد.

به منظور بررسی کفایت حجم نمونه از آزمون کایرز - می‌یر - اولکین ۱ استفاده شد که مقدار آن همواره بین صفر تا ۱ در نوسان است. در صورتی که مقدار KMO کمتر از ۰/۵ باشد، داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهد بود و اگر مقدار آن بین ۰/۵ تا ۰/۶۹ باشد می‌توان با احتیاط بیشتر به تحلیل عاملی پرداخت؛ ولی در صورتی که مقدار آن بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد همبستگی‌های موجود در بین داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب خواهد بود. مقدار کفایت حجم نمونه به دست آمده در این تحقیق ۰/۸۲ (سطح معناداری ۰/۰۰۱) است که بیانگر این موضوع است که تعداد نمونه‌های تحقیق به‌منظور تحلیل عاملی کفایت می‌کند و انجام تحلیل عاملی برای داده‌های موردنظر امکان‌پذیر بوده و می‌توان داده‌ها را به یک سری عامل‌های پنهان تقلیل داد. همچنین نتایج آزمون بارتلت نیز همبستگی بالایی بین گویه‌ها همبستگی نشان داد.

به‌منظور تأیید پرسشنامه مورد استفاده در پژوهش، از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول و جهت بررسی مدل نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از مدل معادلات ساختاری (تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم) (شکل ۲) استفاده شد. بر اساس نتایج به دست آمده از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول، تمامی مقادیر کجی مربوط به متغیرهای تحقیق (گویه‌ها) در دامنه ۱ تا ۱- بوده و همچنین مقادیر مربوط به کشیدگی نیز در دامنه ۳ تا ۳- قرار دارد، بنابراین با توجه به این مقادیر، توزیع داده‌های گویه‌ها به‌صورت نرمال بود. نتایج تحلیل عاملی نیز نشان داد که تمامی شاخص‌های مربوط به نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از مقدار t و بار عاملی مورد قبولی برخوردارند و برای سنجش مؤلفه‌ها (ریسک‌پذیری متعادل، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، سلاست فکری، عمل‌گرایی، تحمل ابهام، رؤیابرداری، چالش طلبی) شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند. با توجه به مقادیر بارهای عاملی (ضرایب اثرگذاری)، چالش طلبی

$(\beta=0/907)$ ، رؤیاپردازی $(\beta=0/864)$ و نیاز به موفقیت $(\beta=0/789)$ اثرگذارترین نگرش‌های کارآفرینانه و تحمل ابهام $(\beta=0/502)$ و کانون کنترل $(\beta=0/541)$ کم اثرترین نگرش کارآفرینانه هستند (سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵).

شکل ۲. تحلیل عاملی مرتبه دوم نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت بدنی (ضرایب رگرسیونی استاندارد شده)

برازش مدل مرتبه اول و دوم نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی نشان داد شاخص‌های نیکویی برازش و شاخص برازش تطبیقی به‌عنوان شاخص‌های اصلی برازش بالاتر ۰/۹ بود که نشان از برازش مطلوب مدل است. همچنین سایر شاخص‌ها نیز از مقادیر قابل قبولی برخوردار بودند (جدول ۴).

جدول ۴. شاخص برازش مدل مرتبه اول و دوم نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان

شاخص‌های برازش	مقدار مطلوب	مقادیر شاخص‌ها (مرتبه اول)	مقادیر شاخص‌ها (مرتبه دوم)	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	-	۸۸۹۱/۷۶۸	۹۰۲۸/۹۹۷	-
درجه آزادی	-	۴۳۳۸	۴۳۵۸	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (χ^2/df)	کمتر از ۵	۲/۰۵۰	۲/۰۷۲	مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۰۶	۰/۹۰۷	مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	بیشتر از ۰/۸	۰/۸۳۳	۰/۸۲۶	مطلوب
ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA)	کمتر از ۰/۱	۰/۰۶۷	۰/۰۶۸	مطلوب
ریشه دوم میانگین مجزورات باقیمانده (RMR)	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۴۸	۰/۰۴۷	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳۳	۰/۹۲۴	مطلوب

مطلوب	۰/۹۰۲	۰/۹۱۹	بیشتر از ۰/۹	شاخص برازش هنجار شده (NFI)
مطلوب	۰/۹۲۶	۰/۹۳۵	بیشتر از ۰/۹	شاخص برازش افزایشی (IFI)

نتایج مربوط به آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) به‌منظور بررسی تفاوت نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان در دو گروه مردان و زنان تفاوت معناداری نشان نداد. این یافته تحقیق بدین معناست که بین نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان مرد و زن (جدول ۵) رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوتی وجود ندارد.

جدول ۵. نتایج آنووا (تفاوت نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان در دو گروه مردان و زنان)

متغیر	منابع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
ریسک‌پذیری متعادل	بین گروهی	۰/۲۰۲	۱	۰/۲۰۲	۰/۸۵۶	۰/۳۵۶
	درون گروهی	۵۴/۸۷۶	۲۳۲	۰/۲۳۷		
کانون کنترل	بین گروهی	۰/۴۶۰	۱	۰/۴۶۰	۲/۱۹۲	۰/۱۴۰
	درون گروهی	۴۸/۶۶۹	۲۳۲	۰/۲۱۰		
نیاز به موفقیت	بین گروهی	۰/۰۰۸	۱	۰/۰۰۸	۰/۰۳۲	۰/۸۵۹
	درون گروهی	۵۷/۰۹۷	۲۳۲	۰/۲۴۶		
سلاست فکری	بین گروهی	۰/۰۱۴	۱	۰/۰۱۴	۰/۰۵۶	۰/۸۱۳
	درون گروهی	۵۶/۳۰۶	۲۳۲	۰/۲۴۳		
عمل‌گرایی	بین گروهی	۰/۳۳۱	۱	۰/۳۳۱	۱/۹۸۳	۰/۱۶۰
	درون گروهی	۳۸/۷۰۰	۲۳۲	۰/۱۶۷		
تحمل ابهام	بین گروهی	۰/۰۰۱	۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۹۹۷
	درون گروهی	۶۸/۳۹۲	۲۳۲	۰/۲۹۵		
رؤیاپردازی	بین گروهی	۰/۰۱۴	۱	۰/۰۱۴	۰/۰۴۶	۰/۸۳۰
	درون گروهی	۶۸/۰۹۶	۲۳۲	۰/۲۹۴		
چالش‌طلبی	بین گروهی	۰/۰۴۳	۱	۰/۰۴۳	۰/۱۲۰	۰/۷۲۹
	درون گروهی	۸۲/۶۷۵	۲۳۲	۰/۳۵۶		
نگرش‌های کارآفرینانه	بین گروهی	۰/۰۰۴	۱	۰/۰۰۴	۰/۰۳۲	۰/۸۵۷
	درون گروهی	۲۶/۷۹۵	۲۳۲	۰/۱۱۵		

نتایج مربوط به آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (آنووا) به‌منظور بررسی تفاوت نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان در بین گرایش‌های تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، تفاوت معناداری نشان نداد. این یافته تحقیق بدین معناست که بین نگرش‌های کارآفرینانه بین دانشجویان با گرایش‌های تحصیلی مختلف (جدول ۶) تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوتی وجود ندارد. با توجه به معناداری تفاوت بین گرایش‌های مختلف تحصیلی دانشجویان در بُعد نیاز به موفقیت به‌منظور بررسی تفاوت بین گرایش‌ها از آزمون تعقیبی بنفرونی استفاده شد که بر اساس نتایج به دست آمده، میانگین نیاز به موفقیت گروه دانشجویان گروه مدیریت ورزشی

(Mean=۳/۲۸۶) بیشتر از نیاز به موفقیت دانشجویان گرایش فیزیولوژی ورزشی (Mean=۳/۰۴۸) و دانشجویان گرایش رفتار حرکتی (Mean=۳/۰۱۸) بود.

جدول ۶. نتایج آنووا (تفاوت نگرش‌های کارآفرینانه دانشجویان در گرایش‌های تحصیلی مختلف)

متغیر	منابع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
ریسک‌پذیری متعادل	بین گروهی	۰/۶۶۹	۳	۰/۲۲۳	۰/۹۴۳	۰/۴۲۱
	درون گروهی	۵۴/۴۱۰	۲۳۰	۰/۲۳۷		
کانون کنترل	بین گروهی	۰/۸۵۵	۳	۰/۲۸۵	۱/۳۵۸	۰/۲۵۶
	درون گروهی	۴۸/۲۷۴	۲۳۰	۰/۲۱۰		
نیاز به موفقیت	بین گروهی	۲/۸۸۵	۳	۰/۹۶۲	۴/۰۸۰	۰/۰۰۸
	درون گروهی	۵۴/۲۱۸	۲۳۰	۰/۲۳۶		
سلاست فکری	بین گروهی	۰/۷۵۶	۳	۰/۲۵۲	۱/۰۴۳	۰/۳۷۴
	درون گروهی	۵۵/۵۶۴	۲۳۰	۰/۲۴۲		
عمل‌گرایی	بین گروهی	۱/۲۸۲	۳	۰/۴۲۷	۲/۶۰۳	۰/۰۵۳
	درون گروهی	۳۷/۷۴۹	۲۳۰	۰/۱۶۴		
تحمل ابهام	بین گروهی	۱/۳۲۹	۳	۰/۴۴۳	۱/۵۲۰	۰/۲۱۰
	درون گروهی	۶۷/۰۶۲	۲۳۰	۰/۲۹۲		
رؤیاپردازی	بین گروهی	۱/۵۴۵	۳	۰/۵۱۵	۱/۷۸۰	۰/۱۵۲
	درون گروهی	۶۶/۵۶۵	۲۳۰	۰/۲۸۹		
چالش طلبی	بین گروهی	۲/۶۱۶	۳	۰/۸۷۲	۲/۵۰۴	۰/۰۶۰
	درون گروهی	۸۰/۱۰۲	۲۳۰	۰/۳۴۸		
نگرش‌های کارآفرینانه	بین گروهی	۰/۷۵۶	۳	۰/۲۵۲	۲/۲۲۶	۰/۰۸۶
	درون گروهی	۲۶/۰۴۲	۲۳۰	۰/۱۱۳		

نتیجه‌گیری

در مطالعه حاضر، به بررسی نگرش کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی مقطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه تهران پرداخته شد. بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، وضعیت نگرش کارآفرینانه دانشجویان علوم ورزشی و تمامی ابعاد آن در وضعیت مطلوب قرار داشت. ز نظر وجوه اشتراک و افتراق نتایج پژوهش حاضر با سایر پژوهش‌ها می‌توان گفت با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، مقدار میانگین مشاهده نگرش کارآفرینانه بیشتر از میانگین مبنا است که نشان‌دهنده وضعیت مناسب نگرش کارآفرینانه دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی می‌باشد که همسو با تحقیقات فرهادی و همکاران (۱۴۰۲)، جوانمرد و فرزانه (۱۴۰۰) و سومرو و مومن (۲۰۲۱) است. بر مبنای این یافته نگرش کارآفرینانه و مؤلفه‌های نگرش (ریسک‌پذیری، چالش طلبی، کانون کنترل، خلاقیت، تحمل ابهام و نیاز به موفقیت) در سطح مطلوبی قرار دارند. این نتایج با تحقیقات محمود و همکاران (۲۰۲۰) که در یافته‌های آن‌ها ریسک‌پذیری، تحمل ابهام، چالش طلبی و سلامت فکری در وضعیت نامطلوبی قرار داشتند، ناهمسو است. در تبیین این نتایج می‌توان

گفت نگرش کارآفرینانه به عنوان نتیجه آموزش کارآفرینی چه در محیط دانشگاهی یا در محیط بیرون از دانشگاه در دانشجویان ایجاد شده است؛ با این حال بعد رفتاری نگرش که در حکم آمادگی ذهنی برای انجام دادن یک رفتار است نه رفتار خارجی، هنوز به تقویت بیشتر نیاز دارد و در صورت تقویت بیشتر این بعد می توان از دانشجویان این رشته انتظار رفتار کارآفرینانه و نوآورانه داشت. ولی باید این نکته را در نظر گرفت که هر نگرشی به رفتار منجر نمی شود. همین طور با توجه به اینکه نگرش ها بسیار در معرض تغییر هستند باید از آموزش مداوم کارآفرینی غافل نشد تا نگرش کارآفرینانه همواره از راه های مختلف در حال تقویت باشد. از طرفی وقتی دانشجویان تصور کنند محیط دانشگاه و شرایط اقتصادی و سیاسی از فعالیت های کارآفرینی حمایت می کند، اقدام به ایجاد کسب و کار از سوی آن ها از احتمال بیشتری برخوردار می شود. از طرف دیگر وقتی آن ها محیط را برای کارآفرینی نامساعد تصور کنند، وجود مواردی همچون شرایط گرفتن وام و اعتبارات بسیار محدود کننده و مشکل، موانع بسیار زیاد جهت ورود به بازار و بسیار زمان گیر بودن و بروکراتیک بودن مراحل تأسیس یک شرکت، به رغم داشتن نگرش مثبت شان به کارآفرینی، تمایل کمتری برای ایجاد کسب و کار جدید دارند. در صورت عدم برنامه ریزی مناسب و فراهم نکردن بستر مناسب برای به کار بردن توانایی ها و دانش دانشجویان چه بسا بایستی شاهد از بین رفتن نگرش دانشجویان شد (حسینی، ۱۳۹۹).

در نتایج دیگری از این تحقیق، بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای ریسک پذیری دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان دهنده وضعیت مناسب ریسک پذیری متعادل دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی است. این نتایج با تحقیقات فرهادی و همکاران (۱۴۰۲)، عبدالله پور و نوبخت رضانی (۱۴۰۱)، جوانمرد و فرزنان (۱۴۰۰) و دویی (۲۰۲۲) همسو است که در سطح مطلوبی قرار داشت و نشان دهنده تأثیر مثبت و معنادار ریسک پذیری بر نگرش کارآفرینانه و مهارت های کارآفرینی و قصد کارآفرینی می باشد. اما با تحقیقات محمود و همکاران (۲۰۲۰) و ناهمسو است که در نتایج آنها ریسک پذیری افراد در وضعیت ضعیف قرار داشت که تأثیر قابل توجهی در نگرش کارآفرینانه ندارد. در تبیین این یافته ها می توان چنین اظهار دارند، شاید احتمال اینکه ریسک پذیری در دانشجویان در سطح مطلوب قرار دارد به دلیل ماهیت خاص و متفاوت رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی نسبت به سایر رشته ها است که در آن ورزشکاران دارای روحیه جنگندگی و مبارزه جویی هستند و ماهیت ورزش این است که قدرت ریسک و پذیرش خطر و اعتماد به نفس را در ورزشکاران بالا می برد. ریسک پذیری از جمله مؤلفه های مهم در ورزش به حساب می آید. ریسک پذیری و میل به خطر هم ریشه ژنتیکی دارد و هم تا حد زیادی وابسته به محیط پیرامون فرد است. دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی که در محیط های مختلف و رشته های مختلف ورزشی مثل سنگ نوردی، ژیمناستیک، کشتی، ورزش های رزمی و... که افراد در معرض آسیب های مختلف و شدیدی هستند شرکت می کنند، از این رو ریسک پذیرتر شده اند (احمدی، ۱۴۰۰). جوانمرد و فرزنان (۱۴۰۰) در مطالعه خود عنوان کردند ریسک پذیری تأثیر مثبت و معناداری بر مهارت های کارآفرینی دارد، این بدان معنی است که دانشجویان ریسک پذیر همیشه مایل به پذیرش خطرها بوده و از تجربه های نو ترسی ندارند، پذیرش نقش های جدید و ایجاد کسب و کار تازه برای آنها سخت به نظر نمی رسد و این افراد با اتکا به روحیه ریسک پذیری که دارند به نوآوری علاقه داشته و از ریسک های پیش رو اجتناب نمی کنند.

در ادامه تحقیق، بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای کانون کنترل دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان‌دهنده وضعیت مناسب کانون کنترل دانشجویان تربیت‌بدنی می‌باشد. این نتایج با تحقیقات مختلفی همچون سومرو و همکاران (۲۰۲۱) که اظهار داشتند دانشجویان تایلندی از کانون کنترل مطلوبی برخوردارند و تأثیر قابل توجهی بر نگرش کارآفرینی دارد و همچنین مطالعه محمود و همکاران (۲۰۲۰) که نشان دادند کانون کنترل یکی از ویژگی‌های شخصیتی است که نقش مثبت و با اهمیتی در نگرش دارد همسو است. در تبیین این نتایج می‌توان چنین اظهار داشت، احتمالاً دلیل مثبت و معنادار بودن ویژگی کانون کنترل در دانشجویان این است که دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی به دلیل تحصیل در مقطع تحصیلات تکمیلی، دارای اطلاعات و تجربه در زمینه تحصیلی و کاری خود هستند و سپردن کارها و تصمیمات را به شانس و اقبال و عوامل بیرونی اشتباه می‌دانند و بر اساس علم و توانایی و تجربه خود تصمیمات را می‌گیرند و این رفتار در آن‌ها نشان‌دهنده کنترل شخصی و شناختن خود و توانایی خودشان می‌باشد (کیپ اوغلو، ۲۰۲۱). با توجه به اینکه ایبیدونی و موزی (۲۰۲۰) در پژوهش خود با عنوان ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه در میان دانشجویان نیجریه به این نتیجه رسیدند که کانون کنترل به طور قابل توجهی بر قصد آن‌ها برای سرمایه‌گذاری بر کارآفرینی تأثیر می‌گذارد پس احتمالاً دانشجویانی که از کانون کنترل مطلوبی برخوردار هستند، قصد بالایی برای ایجاد کسب‌وکار و کارآفرینی دارند.

همچنین بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای نیاز به موفقیت دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان‌دهنده وضعیت مناسب است. این نتایج با تحقیق فرهادی و همکاران (۱۴۰۲) و محمود و همکاران، (۲۰۲۰) که اظهار داشتند نیاز به موفقیت نقش مثبت و با اهمیتی در نگرش کارآفرینی دارد همسو است؛ این نتایج را می‌توان این طور تبیین کرد که دانشجویان انگیزه قوی برای رسیدن به اهداف و ارتقای شغلی دارند و به انجام وظایف خود متعهد هستند و به مشارکت در فعالیت‌های کارآفرینی علاقه دارند. این نتیجه نشان می‌دهد که انگیزه دانشجویان برای تبدیل شدن به صاحبان کسب‌وکار مستقل عمدتاً ناشی از تمایل آنها به دستیابی به اهداف شخصی است (فرهادی و همکاران، ۱۴۰۲). از طرفی افراد توفیق طلب به دلیل مبارزه طلبی و داشتن روحیات رقابت‌پذیری از پذیرش مسئولیت‌های کارآفرینانه استقبال می‌کنند، همچنین کارآفرینان با نیاز به موفقیت اغلب پایداری بالایی از خود نشان می‌دهند (ایبیدونی و همکاران، ۲۰۲۰).

در ادامه نتایج تحقیق بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای خلاقیت (تحت سه عامل سلاست فکری، عمل‌گرایی، رؤیاپردازی) دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان‌دهنده وضعیت مناسب خلاقیت این دانشجویان است. این نتایج با تحقیق فرهادی و همکاران (۱۴۰۲) و تحقیق جوانمرد و فرزنان (۱۴۰۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت احتمالاً دلیل مطلوب بودن سطح خلاقیت دانشجویان، ماهیت ورزش و رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است. به‌طور کلی ورزش یعنی خلاقیت. از تعداد و تنوع رشته‌های ورزشی گرفته که در سال‌های اخیر بر تنوع آن نسبت به گذشته افزوده شده مثل رشته فوتوال که قوانینی مانند والیبال دارد؛ ولی مثل فوتبال با پا بازی می‌کنند، یا باسال که نوعی ورزش توپی همچون والیبال است که بین دو تیم انجام می‌شود (پیک ۱ و همکاران، ۲۰۲۲). همین‌طور یک

مربی ورزش نیازمند خلاقیت است تا هرروز در جلسات تمرینی، تمرینات مختلف برای افراد، سنین و هدف‌های مختلف تمرین طراحی کند که بدون وجود خلاقیت این کار دشوار به نظر می‌رسد. یا حرکات خلاقانه ورزشکاران در سطوح بالا در مسابقات مختلف مثل المپیک، جام جهانی یا لیگ‌های بزرگ فوتبال که باعث خلق صحنه‌های زیبا شده است و دیدن رویدادها و مسابقات ورزشی را برای تماشاگران لذت بخش و مهیج کرده است و باعث درآمدزایی بالای صنعت ورزش شده است (کوپینن، ۱، ۲۰۲۲).

همچنین بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای تحمل ابهام دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان دهنده وضعیت مناسب آن در دانشجویان است. این یافته با تحقیقات جوانمرد و فرزنان (۱۴۰۰) که به این نتیجه رسیدند دانشجویان در ویژگی تحمل ابهام در وضعیت مطلوبی قرار دارند و تحمل ابهام تأثیر مثبت و معناداری بر مهارت‌های کارآفرینانه دارد، همسو است. اما با تحقیق محمود و همکاران (۲۰۲۰) تحمل ابهام تأثیر چشمگیر و پرننگی در نگرش کارآفرینانه دانشجویان مالزی نشان نداد، همسو نیست. در تبیین این یافت‌ها می‌توان گفت احتمالاً دلیل اینکه ویژگی تحمل ابهام در دانشجویان در سطح مطلوبی ارزیابی شده، دانشگاه محل تحصیل دانشجویان یعنی دانشگاه تهران می‌باشد. دانشگاه تهران به دلیل برخورداری از جایگاه مطلوب در بازار کار داخلی و بین‌المللی، دانشجویان مشغول به تحصیل در آن از آینده‌ای مطمئن‌تر بهره‌مند هستند. دلیل دیگر ویژگی‌های دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی می‌باشد که به دلیل ماهیت رشته تربیت‌بدنی، فعالیت‌ها و توانمندی‌های جسمانی و سلامتی و نشاط روانی که به همراه دارد باعث می‌شود در برابر مشکلات تحمل بیشتری از خود نشان دهند و به فعالیت‌های مستقلى دست بزنند هرچند که نتیجه آن را ندانند (جوانمرد و فرزنان، ۱۴۰۰).

بین میانگین مشاهده شده با میانگین مبنای چالش طلبی دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده شد که نشان دهنده وضعیت مناسب چالش طلبی این دانشجویان بود. این نتیجه با تحقیق فرهادی و همکاران (۱۴۰۲) و جوانمرد و فرزنان (۱۴۰۰) که بین مهارت کارآفرینی با چالش طلبی رابطه معنادار گزارش کردند، همسو است. با در نظر گرفتن این مسئله که دانشجویان در زمینه‌های گوناگون با چالش‌های بزرگی رو به رو بوده‌اند که محور مشترک در همه آنها گسترش علم، تکنولوژی، خلاقیت و کارآفرینی است؛ بهره‌جویی از روش‌های نو در زمینه اقتصاد و توسعه ملی به ویژه در حوزه ورزش نیازمند روحیه چالش‌پذیر دانشجویانی دارد که در امور ورزشی تخصص دارند. هنگامی که دانشجویان کارآفرین در سطح بالایی با کارهای دشوار و نامفهوم مواجه شوند و قادر به نشان دادن تدابیر ثمربخش در چنین شرایطی داشته باشند، مسیر تشکیل کسب‌وکارهای جدید را آسان‌تر طی می‌کنند و با دشواری کمتری به مقاصد مد نظرشان دست می‌یابند. از این‌رو، باید گفت دانشجویی که هدفش را رسیدن به شرایط شغلی و کاری نو قرار داده و امید به پیشرفت و ترقی در کارش را دارد، باید در این راه چالش طلب باشد (تیل و بکر، ۲، ۲۰۲۰).

بین نگرش‌های کارآفرینانه و ابعاد آن در بین دانشجویان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در دو گروه زنان و مردان تفاوت معناداری مشاهده نشد. در تبیین این یافته می‌توان چنین گفت نگرش کارآفرینانه زنان و مردان می‌تواند از بسیاری جهات برابر باشد. هم زنان و هم مردان می‌توانند انگیزه، خلاقیت و طرز فکر ریسک‌پذیری

داشته باشند که اغلب با کارآفرینی مرتبط است. علاوه بر این، هر دو جنس می‌توانند سطح دسترسی یکسانی به منابع، شبکه‌های پشتیبانی و فرصت‌هایی داشته باشند که برای شروع و رشد یک کسب‌وکار موفق ضروری است (لینان، جین و مارتین، ۲۰۲۲).

بین نگرش‌های کارآفرینانه و ابعاد ریسک‌پذیری، کانون کنترل، نیاز به موفقیت، سلاست فکری، عمل‌گرایی، تحمل ابهام، رؤیاپردازی و چالش طلبی در بین دانشجویان گرایش‌های مختلف تربیت‌بدنی و علوم ورزشی تفاوت معناداری مشاهده نشد. تنها در بُعد نیاز به موفقیت بین دانشجویان گرایش‌های مختلف تفاوت معناداری وجود داشت. شاید دلیل این تفاوت این باشد که اگر موفقیت یا دستاورد را به رزومه معادل‌سازی کنیم، در مسیر شغلی افراد برای اینکه به دستاوردهای بزرگ‌تر برسند باید به‌صورت پیوسته به دستاورد و موفقیت دست پیدا بکنند که این در رشته مدیریت برای ارتقا شغلی بیشتر دیده می‌شود.

به عنوان نتیجه‌گیری کلی، با توجه به شواهد مبنی بر اهمیت نگرش کارآفرینانه دانشجویان در انجام کارآفرینی و از سوی دیگر مرور پیشینه پژوهش، برای حل مشکل کارآفرینی دانشجویان تربیت‌بدنی و حل معضل بیکاری آن‌ها، در وهله اول نیازمند فهم و درک درست از نگرش دانشجویان نسبت به کارآفرینی است؛ و سپس نیازمند برنامه‌ریزی به منظور ارتقا، بهبود و جهت‌دهی صحیح آن‌ها می‌باشد.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به اجرای پژوهش صرفاً بر روی دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی دانشکده تربیت‌بدنی دانشگاه تهران اشاره کرد که بر مبنای آن تعمیم نتایج به سایر دانشگاه‌های دیگر باید با احتیاط و دقت صورت گیرد. بر اساس نتایج به دست آمده در این مطالعه می‌توان پیشنهادات مختلفی ارائه نمود. از جمله احداث مرکز نوآوری تخصصی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در دانشکده برای حمایت از ایده‌های نوآور و فناورانه در حوزه ورزش و ایجاد بستری مناسب برای استقرار شرکت‌های نوپا، استارت‌آپ‌ها. ارائه مشاوره تخصصی به دانشجویان با استفاده از منتورهای استارت‌آپی یا کسب کار یا مشاوره‌های شغلی برای مشاوره‌های کارآفرینی، مالی و سرمایه‌گذاری. ارائه آموزش‌های ویژه کارآفرینی به دانشجویان به منظور ایجاد و تقویت هریک از قابلیت‌ها و مهارت‌های کارآفرینی. قراردادن واحدهای عملی بازدید از پروژه‌ها، استارت‌آپ‌ها و پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد و شرکت‌های ورزشی و کارآفرینانه است که با حضور در چنین محیط‌های عملیاتی، استعداد‌های بسیاری از افراد شکوفا می‌شود.

References

1. Abdollahpour, M. & Nobakht Ramezani, Z. (2022). The effect of entrepreneurial attitude of club managers on the performance of fitness clubs in Tehran. *Management and organizational behavior in sports*, 11(5), 15-29.
2. Abdzadeh, F. Kashif, M. Broumand, M. & Fatahpour Marandi, M. (2022). Profile of entrepreneurship of sports science faculties in Iran and presentation of employment and entrepreneurship model. *Journal of Sports Management*. 13(4), 1127-1155. (in persian)
3. Ahmadi, F. & Zarei, J. (1400). Evaluation of the capacities and opportunities of employment creation and sports entrepreneurship of the first international conference of educational sciences, psychology, sports sciences and physical education
4. Amini Roshan, Z. Gholamian, J. Mahmoudi, A. & Azizi, B. (2022). Designing a Model of personality trait and Entrepreneurship motivation on Medium and Small Businesses starting up with the role of mediation Awareness of entrepreneurship. *Journal of Entrepreneurship Development*. 15(1), 60-41.
5. Ashuri, T. Dosti, M. Razavi, S.M.H. & Hosseini, A. (2022). Strategies for developing sports entrepreneurship opportunities on a macro level. *Public policy making in management*, 12(4), 125-142.
6. Cardella, G. M., Hernandez-Sanchez, B. R., & Sanchez-Garcia, J. C. (2021). Entrepreneurship and sport: a strategy for social inclusion and change. *International journal of environmental research and public health*, 18(9), 4720.
7. Dubey, P. (2022). The effect of entrepreneurial characteristics on attitude and intention: an empirical study among technical undergraduates. *Journal of Business and Socio-economic Development*, ahead-of-print(ahead-of-print).
8. Farhadi, M. Abdullahi, H. Azizi, M. & Taheri, M. (2023). Analyzing the components of the development of entrepreneurial attitude in students of the second year of theoretical high school; Application of mixed approach (case study: entrepreneurship course experts in Tehran). *Entrepreneurship Education and Management*, 2(3), 90-75
9. Hosseini, A. A. (2019). Comparison of JCT of managers of private sports clubs in Tehran in terms of entrepreneurial personality traits . 5th International Conference on New Researches in Sports Sciences and Physical Education. (in Persian).
10. Hosseini, Akram Al-Sadat, (2019). Comparison of the personality traits of managers of private sports clubs in Tehran in terms of entrepreneurial

- personality traits. 5th international conference on modern researches in sports sciences and physical education. (in persian)
11. Ibidunni, A. Mozie, D. & Ayeni, A. (2020). Entrepreneurial characteristics amongst university students: insights for understanding entrepreneurial intentions amongst youths in a developing economy. *Education + Training*, ahead-of-print .
 12. Javanmard, M. & Farzan, F. (2021). Investigating the role of personality traits in the entrepreneurial spirit of sports science students, *Sports Marketing Studies*, 2(2), 151-176. (in persian)
 13. Juhanis, Juhanis; Hasmyati, Hasmyati; Badaru, Benny. STUDENTS MOTIVATION IN TAKING SPORT ENTREPRENEURSHIP: A CASE STUDY IN INDONESIAN UNIVERSITY ,*Journal of Entrepreneurship Education*; Arden Vol. 23, Iss. 2, (2020): 1 -10.
 14. Kauppinen, A. (2022). Characterising features of the sports entrepreneurship process. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 22(1-2), 96-119.
 15. Kepoglu, A. (2021). The Relationship between the Sports Manager Behavior and Locus of Control of Students Taking Sports Management Education. *Asian Journal of Education and Training*, 7(1), 82-90.
 16. Khosravipour, b. & Surkhi, A. (1401). The necessity of teaching and promoting entrepreneurship in universities. *International entrepreneurship conference with the slogan of developing entrepreneurial talent: a path to transformation*
 17. Kurd Naich, A.A. Zali, M.R. Homan, H.A. & Shams, S.A. (2007). A tool for measuring personality traits of entrepreneurs. Tehran: Publications of the Entrepreneurship Center of Tarbiat Modares University. (in persian)
 18. Lara-Bocanegra, A., Bohórquez, M. R., Grimaldi-Puyana, M., Gálvez-Ruiz, P., & García-Fernández, J. (2022). Effects of an entrepreneurship sport workshop on perceived feasibility, perceived desirability and entrepreneurial intentions: a pilot study in sports science students. *Sport in Society*, 25(8), 1528-1544.
 19. Liñán, F., Jaén, I., & Martín, D. (2022). Does entrepreneurship fit her? Women entrepreneurs, gender-role orientation, and entrepreneurial culture. *Small Business Economics*, 58(2), 1051-1071.
 20. Mahmood, T. M. A. T., Mamun, A. A., & Ibrahim, M. D. (2020). Attitude towards entrepreneurship: A study among Asnaf Millennials in Malaysia. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 14(1), 2-14.

21. Mahmoodi yekta, M. Shabani Bahar, G.R.Honari, H. Shahlai, J. & Ghafouri, F. (2021). Identifying the influencing factors on the development of entrepreneurship in the sports science education system of the country. *Sports management and development*, 28(10), 26-43.
22. Mandalizadeh, Z. & Khosravizadeh, Esfandiar. (1400). The effectiveness of entrepreneurship curriculum presentation on entrepreneurial personality traits and entrepreneurial intention of sports science students. *Sports marketing studies*. 2(1): 156-180
23. Naz, S., Hafeez, Z., & Lodhi, I. S. (2023). Exploring the entrepreneurial intention, expectations of success and self-efficacy among the students of physical education and sports sciences in Pakistan. *Global Educational Studies Review*, 8(8), 91-101.
24. Nikoyi, A. Esmaili Shazandi, M.R. & Ashraf Ganjavi, F. (1400). Identifying the effective factors of sports entrepreneurship in Iran. *Scientific Quarterly Journal of Applied Researches in Sports Management*. 10(2), 77-88. (in Persian)
25. O'Leary, D. (2022). Unemployment and entrepreneurship across high-, middle-and low-performing European regions. *Regional Studies, Regional Science*, 9(1), 571-580.
26. Paek, B., Martyn, J., Oja, B. D., Kim, M., & Larkins, R. J. (2022). Searching for sport employee creativity: A mixed-methods exploration. *European Sport Management Quarterly*, 22(4), 483-505.
27. Rahimi, A. Ehsani, M. Safari, M. & Nowrozi Seyed Hosseini, R. (1401). Identifying and modeling the components and indicators of academic entrepreneurship evaluation in sports science faculties. *Research in educational sports*. 10(29), 17-44. (in persian).
28. Salehi Shebelizi, M. (1400). The effect of entrepreneurship skills training in changing the attitude of male students of Farhangian University of Ahvaz towards the internship course. *Teacher training policy studies*. 4(3), 137-152.
29. Soluk, J., Kammerlander, N., & Darwin, S. (2021). "Digital entrepreneurship in developing countries: The role of institutional voids", *Technological Forecasting and Social Change*, 170: 1 -13.
30. Song, S. (2022). The Effect of Sports Performance Entrepreneurial Project by Entrepreneurial Spirit. *Frontiers in Psychology*, 13, 914388.
31. Soomro, B. A. Memon, M. & Shah, N. (2021). Attitudes towards entrepreneurship among the students of Thailand: an entrepreneurial attitude orientation approach. *Education + Training*, 63(2), 239-255 .

32. Stoica, O. Roman, A. & Rusu, V. D. (2020). The nexus between entrepreneurship and economic growth: A comparative analysis on groups of countries. *Sustainability*, 12(3), 1186.
33. Taze, Mustafa; Karayol, Metin. Investigation of Entrepreneurship Levels and Employability Perception of Undergraduate Students Studying Sports Sciences, *International Education Studies*, 2020, v13 n5 p35-43 202
34. Till, K., & Baker, J. (2020). Challenges and [possible] solutions to optimizing talent identification and development in sport. *Frontiers in psychology*, 11, 664.
35. Valencia-Arias, A. Arango-Botero, D. & Sánchez-Torres, J. A. (2022). Promoting entrepreneurship based on university students' perceptions of entrepreneurial attitude, university environment, entrepreneurial culture and entrepreneurial training. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*, 12(2), 328-345.
36. Yazdi Qala, F. Aghajani, F. & Rashid Seljuqi, S. (2019). Familiarity with the definition of entrepreneurship, concepts of entrepreneurship and types of entrepreneurship of the 6th National Conference of Humanities and Management Studies
37. Yousaf, U. Ali, S. A. Ahmed, M. Usman, B. & Sameer, I. (2021), From entrepreneurial education to entrepreneurial intention: a sequential mediation of self-efficacy and entrepreneurial attitude, *International Journal of Innovation Science*, 13(3), 364-380.
- 38.